

JEZIČNA POLITIKA KAO RAZGRADNJA HRVATSKIH JEZIČNIH NORMA

Nataša Bašić

U uljudenu svijetu nezamislivo je da bi redoviti sveučilišni profesor standardnoga jezika pisao znanstvenu raspravu rabeći riječi i oblike iz mjesnih govora. U nas se i to može. Dapače. Redoviti profesor na kroatističkoj katedri, pisac pravopisa i budući autor rječnika hrvatskoga jezika objavljuje 1988. godine usred Zagreba knjigu o tom kako nastaje rječnik, a u svom jeziku ima riječi *izređati, bandera, saksija, vještački, sijaset, alav, dogmata, manir, shvatanje, preliv, dijahronijski, odrešit*. Gospodin profesor koji ne zna (?) hrvatski, tri godine kasnije objavljuje Rječnik hrvatskoga jezika. Danas je taj rječnik ušao u hrvatske škole kao božićni poklon Novoga Libera i hrvatskih gospodarstvenika.

U prošlogodišnjem Jeziku objavljen je članak Zbrka oko hrvatskoga jezičnoga standarda,¹ u kojem je glavni urednik Stjepan Babić upoznao čitatelje s prijedornom Odlukom o izradi strategije razvitka jezične kulture, koju je 16. X. 2003. donijela vlada Ivice Račana. O sadržaju toga teksta te o Vladinoj manipulaciji hrvatskim jezikoslovcima i institucijama pri njegovu nastanku govorili su i pisali akademik August Kovačec i ravnateljica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Dunja Brozović Rončević. Posljednja je početkom prošle godine uputila dopis predsjedniku Vlade Ivi Sanaderu, upozorivši da tekst spomenute odluke objavljene u Narodnim novinama (2003., br. 167) znatno odstupa od onoga koji je bio predložen Institutu te da u nekim dijelovima sadržava netočnosti, koje mogu imati neželjene posljedice na odnos prema hrvatskom jeziku na slavističkim katedrama i lektoratima te u knjižnicama u svijetu. Razred za filološke znanosti HAZU donio je odluku da se u vezi s nastalim problemom održe dva javna predavanja. Akademici Radoslav Katičić i August Kovačec to su i napravili, a njihovi su javni istupi objavljeni u posebnoj Akademijinoj brošuri te u cjelini pretiskani u Jeziku.²

U prijedornoj Vladinoj Odluci o izradi strategije razvitka jezične kulture stoji sljedeća rečenica: “Projektne zadatke jest izrada strategije, što će uključivati rad na postizanju hrvatskoga jezičnog standarda (...)”. Ona je potaknula Dunju Brozović Rončević da u ime Instituta predloži Vladi premijera Sanadera pokretanje postupka za izmjenu spomenute odluke, jer je “nedopustivo u službenom glasilu Republike Hrvatske tvrditi da ne postoji hrvatski jezični standard, osobito u

¹ Jezik, 2004., br. 2., str. 46.–49.

² Isto, str. 49.–66.

trenutku pokretanja procesa približavanja Hrvatske Europskoj uniji i definiranja statusa hrvatskoga jezika u međunarodnoj komunikaciji, u doba sveopće globalizacije koja ugrožava i jezike sa znatno većim brojem govornika nego što je hrvatski.³ Do danas prijeporna odluka nije izmijenjena iako je predmet prosljeđen ministarstvima.

Navedeno potiče na zaključak da ta odluka nije nastala slučajno i da danas u Hrvatskoj postoje snage koje, mimo znanstvenih i strukovnih institucija, vrlo organizirano i promišljeno rade na nijekanju i destabilizaciji dosegnutih hrvatskih jezičnih i pravopisnih norma, pokušavajući vratiti hrvatski jezik na predstandardizacijski stupanj u kojoj bi se ponovo zamiješale karte i pokušala obaviti restandardizacija na načelima koja nisu sukladna hrvatskoj jezično-pravopisnoj baštini i dosezima modernoga hrvatskoga jezikoslovlja. Krajnji je cilj takvih postupaka oduzimanje hrvatskomu jeziku samobitnosti i njegovo vraćanje na pozicije “zapadne varijante” srpskohrvatskoga, što se vrlo jasno vidi u člancima Snježane Kordić.⁴ Kolika je i kakva uloga zagrebačkoga izdavača Slavka Goldsteina u tom pogubnom projektu, pisala sam više puta u posljednje vrijeme,⁵ a trebalo bi se osvrnuti i na neodgovorne postupke hrvatskih jezikoslovaca koji asistiraju u projektu razgradnje hrvatskih jezično-pravopisnih norma.

Valja podsjetiti da je u proljeće 1998. godine Matica hrvatska organizirala u Zagrebu okrugli stol o normiranju i aktualnom stanju norma hrvatskoga jezika, s kojega je rasprava pridodana zborniku Norme i normiranje hrvatskoga standardnoga jezika (Zagreb, 1999., str. 308.–351.), čime je – na određen način – zaokružen pogled hrvatskih jezikoslovaca na ustrojbeni i normativni pitanja hrvatskoga jezika i pravopisa u rasponu 1856.–1998.⁶ Katičićeva studija Načela stan-

³ Isto, str. 46.

⁴ S. Kordić: Naziv jezika iz znanosti gledan. Republika, 2001., br. 1.–2., str. 236.–243.; *Ista*: Naziv jezika iz 21. stoljeća gledan. Republika, 2001., br. 9.–10., str. 93.–201.; *Ista*: Komentar diskusije o nazivu jezika (odgovor L. Auburgeru i V. Grubišiću). Republika, 2002., br. 3.–4., str. 237.–253.; *Ista*: Pogled unazad, pogled unaprijed (odgovor S. Damjanoviću i M. Grčeviću). Književna republika, 2003., br. 1.–2., str. 150.–178.; *Ista*: Vlast nad jezikom. Uz knjigu Stjepana Babića Hrvatska jezikoslovna prenja. Književna republika, 2003., 5.–6., str. 161.–173.; *Ista*: Demagogija mjesto znanosti (odgovor D. Brozoviću). Književna republika, 2003., br. 7.–8., str. 176.–202.

⁵ N. Bašić: Politička pozadina osporavanja Hrvatskoga pravopisa. Jezik, 2001., br. 3., str. 87.–95.; *Ista*: Goldsteinov trojanski konj, Večernji list, Obzor, 4. XII. 2004., str. 68.; *Ista*: Hrvatski jezik je nacionalna vrijednost s kojom se ne smije trgovati. Glas Koncila, 2005., br. 1, str. 8.–9.; *Ista*: “Faustovski ugovor” ili žal za srpskohrvatskim? Večernji list, Obzor, 15. I. 2005., str. 64.

⁶ Zašto u taj zbornik nije uvršten ni jedan prilog hrvatskih vukovaca, iako je završna faza hrvatske standardizacije, točnije restandardizacije hrvatskoga jezika i pravopisa, obavljena upravo njihovim nastojanjima potkraj 19. i u prvim desetljećima 20. stoljeća, nije mi poznato. Znači li to da hrvatski vukovci nisu ostavili ni jedan spomena vrijedan normativistički prinos, ili je on izvan glavnih tijekova hrvatske normativistike, pa se nije uklapao u uređivačku koncepciju?

dardnosti hrvatskoga jezika, koja je bila u podlozi rasprave, jednostužno je ocijenjena kao vrsna sinteza prijedena puta i mogućnost daljnega teorijskoga produbljivanja pojedinačnih pitanja. Ni jedan sudionik rasprave nije dovodio u pitanje uređenost hrvatskih norma, niti je itko posumnjao u visoko dosegnuti stupanj standardiziranosti hrvatskoga jezika. Stoga čudi kako se samo pet godina nakon toga skupa u Vladinu dokumentu mogao pojaviti navod koji sve to potire.

Odgovor zacijelo valja tražiti izvan strukovnih institucionalnih krugova i u onim jezičnim projektima koji su se razvijali bez javnoga nadzora kao individualni autorski prinosi, a sada se pojavljuju kao naslovi koji bi trebali određivati razvojni smjer hrvatskoga jezika i pravopisa. To se u prvom redu odnosi na prijeponi projekt Rječnika hrvatskoga jezika Vladimira Anića, čiji privatni izdavač pokušava voditi državnu jezičnu politiku, promičući naslov koji je postao sinonimom razgradnje hrvatskih jezičnih norma, napose leksičkih, i sinonimom neznanstvenoga diskursa opterećena ideološkim pristupom jeziku. Unatoč tomu, Slavko Goldstein ga u prosincu prošle godine na silu ugurava u hrvatske škole, mimo zakona i odgovarajuće strukovne prosudbe.

Istodobno izdanja koja potpisuju izdavači s polstoljetnim visokim ugledom, sa stotinama stručnih suradnika i stotinama tisuća objavljenih svezaka s provjerenim podacima i učvršćenim jezičnim normama, poput Leksikografskoga zavoda, ne mogu naći put do škola. Zašto se to događa i tko podupire takvu jezičnu politiku, pitanja su koja ne muče samo strukovnu, nego i širu hrvatsku javnost.

Hrvatska znanstvena zajednica nije velika i njezina proizvodnja nije tolika da se ne bi mogla pratiti. Kako je moguće da isti ljudi kao glavni urednici u jednoj izdavačkoj kući potpisuju i propisuju jedne norme, a u drugoj kao recenzenti druge? Kojih li se sami pridržavaju? Znaju li oni uopće što piše u knjigama koje potpisuju? Na primjeru Rječnika hrvatskoga jezika Vladimira Anića pokazat će se sva apsurdnost naše jezične zbilje i proturječnosti ispravljачa, koji nakon smrti autora pokušavaju ispraviti djelo koje je neispravljivo, jer je u samom zametku pogrešno postavljeno. Izdavaču toga rječnika nije palo na pamet da se upita može li danas – u vremenu u kojem se vrtoglavom brzinom smjenjuju tehnologije i znanja, sudaraju kulture i svjetovi, preko noći potiru “istine” za koje se stoljećima mislilo da su kanonske – jedan čovjek napisati rječnik. U društvima s bogatijom i duljom leksikografskom tradicijom od hrvatske na rječničkim projektima sudjeluje stotine stručnjaka i oni traju godinama.

Od pojave prvoga izdanja Anićeva Rječnika hrvatskoga jezika 1991. godine pa do 2003. posmrtno objavljenoga četvrtoga izdanja, Velikoga rječnika hrvatskoga jezika, napisano je više kritičkih osvrtu u kojima su osporeni ne samo pojedinačni leksički odsječci (strukovno i znanstveno nazivlje; Pelz, Sever, Bre-

zinščak), nego i sama leksikografska koncepcija toga rječnika (Tafra, Bašić).⁷ Pa ipak recenzent piše “da su treće izdanje gotovo jednodušno prihvatili i izravni korisnici i jezični stručnjaci kao pouzdan rječnik hrvatskoga suvremenoga standardnoga jezika” (iz Predgovora četvrtomu izdanju, str. V.). Načelno, kritika ga je oštro ocjenjivala upravo zbog nepoštivanja hrvatskih standardnojezičnih norma i funkcionalnih stilova hrvatskoga jezika. Rječnik je branjen s obrazloženjem da to nije normativni, tj. preskriptivni rječnik, nego deskriptivni glosarij rađen u skladu s koncepcijom rječnika tzv. slobodnoga ili živoga jezika, jezika kakav se govori, kakav se čuje u svakodnevnoj komunikaciji. Međutim, već se iz popisa kratica Anićeve rječnika iz 1991. godine vidi da to nije samo rječnik živoga govora, nego i rječnik leksikografske baštine te da ima jasno razlučene normativne razine, koje se u interpretaciji rječničke građe mogu dobro pratiti. (Drugo je pitanje što nisu izdržale znanstvenu kritiku.)

Anićev strukovni i znanstveni instrumentarij u prvom izdanju rječnika usredotočen je oko triju skupina kratica: Kratice i oznake jezika (str. IX.–X.), Kratice i oznake struka i područja djelatnosti (str. X.–XIV.) te Kratice i odrednice (str. XI.–XIV.). Sve su karakteristične za leksičke opise standardnih jezika, koji upravo po normiranosti i jesu standardni, a u jezikoslovlju se određuju čimbenicima unutarjezičnima (fonološki, gramatički, sintaktički) i izvanjezičnima (vrijeme, prostor, kultura, uljudba, nacija, konfesija i dr.), pa i Anić u drugom i trećem izdanju uz kratice i odrednice dodaje dopunu “*normativne* i druge kratice i odrednice” (istaknula N. B.).

Anić ne tajni ni savjetničke ambicije, pa kaže da je rječnik “opremljen mrežom odrednica, posebno objašnjenih u popisu, koje govore o standardološkoj i ekspresivnoj funkciji riječi u jeziku, iz koje će svatko tko se bude služio Rječnikom lako razabrati koja se riječ s kojim razlogom preporučuje” (iz prvoga izdanja, str. 886.). Kada izdavač piše da “jezik živi punim životom i prirodno se razvija u slobodi, oslobođen od političke instrumentalizacije i svih vrsti pritisaka”, da je “i hrvatskom jeziku vrijeme za oslobođenje”, da mu “ne trebaju samoizolacionističke barijere prema drugim kulturama i jezicima, niti prisilne spone bilo s kime” te da će “u punoj slobodi sam najpouzdanije definirati srodnosti ili istovjetnosti, kao i samosvojnosti i razlike” (iz Predgovora prvomu izdanju, str. VI.), a autor mu uz riječi stare nekoliko stotina godina stavlja odrednicu ideol. neol., čitatelju ne preostaje drugo nego se upitati koji su kriteriji primijenjeni u tom rječniku: jezikoslovni ili politički? Stoga uredničku proslavnu tiradu o slobodnom i oslobođenom jeziku valja odčitati kao skrivalicu za ideološki instrumentaliziran sadržaj toga rječnika, koji se upravo stigmatiziranom instrumentalizacijom prikriva.

Politička ideologizacija Rječnika hrvatskoga jezika odčitava se iz Anićeve

⁷ V. Izvori i literatura.

definiranja odrednica kojima označuje pojedine dijelove baštinjenoga hrvatskoga leksika. Tako *ideološkim neologizmima* naziva arhaizme oživljene za potrebe određene ideologije te uz njih navodi godinu. U trećem izdanju napušta tu odrednicu i kao podskupinu svrstava tzv. ideološke neologizme pod *neologizme*. Njih pak ne definira u njihovu temeljnom značenju novotvorenica, nego u drugotnome kao novu porabu “stare ili nekad konstruirane riječi ili značenja”.

Na isti način *arhaizam* definira u prvom izdanju kao riječ ili značenje koje se “tako shvaća u odnosu na *drugu* riječ”, ali se u drugom izdanju ispravlja, pa mu značenje određuje starim u odnosu “prema novoj ili novijoj riječi ili značenju”. Njegovu porabu ne isključuje iz vokabulara “u povoljnoj prilici”. U trećem izdanju za krajnji slučaj arhaizma uvodi pojam *zastarjelice*. Iako nema pouzdane potvrde o komunikativnom položaju (čestotnosti) zastarjelica, Aniću su one “tek dio filološkog uvida u tvorbena i leksička traženja u prošlosti”, zapravo mrtve riječi, riječi koje ili ne žive ili nisu ni živjele.

U modernoj leksikologiji, bez ideoloških opterećenosti anićevskoga tipa, novotvorenice se interpretiraju u prvom redu kao novonastale riječi, kojima se imenuju nove pojave u društvu. Ono pak što Anić naziva ideološkim neologizmom jednim su dijelom *oživljenice*, riječi koje su iz pasivnoga leksika prešle u aktivni. Nije na rječničaru da prosuđuje zašto je neka riječ ponovo oživljena i kako je tvorena. Njegovo je da ju zabilježi, a ne da je diskvalificira, posebice stoga što je, zbog poznatih vukovačkih zabluda, suvremenoj hrvatskoj leksikografiji ostao gotovo potpuno nepoznat i nepopisan veliki dio hrvatskoga leksika 19. i 20. stoljeća, pa se ne može ni suditi o “komunikativnom statusu” mnogih riječi.

Na temelju zastarjele vukovačke literature Anić je sklon diskreditaciji pojedinih hrvatskih riječi bez valjanih razloga. Primjera je za malen rječnik, ali ovdje izabiremo nekoliko riječi, posve uobičajenih u rječniku prosječnoga hrvatskoga govornika, *veleposlanik* mu je službeni neologizam, a *veleposlanstvo* diplomatski neologizam uz koji vezuje godinu 1991., dakle osnutak hrvatske države. Prvu riječ bilježi, primjerice, Parčić još 1901. godine u istovjetnu obliku u kojem se rabi i danas. Iz nje izvedeno *veleposlanstvo* nije nikakav neologizam nastao 1991. godine. Cijela hrvatska inozemna publicistika na svim kontinentima rabi u kontinuitetu imenicu *veleposlanstvo* najmanje pola stoljeća, a vjerojatno i ranije.

Maretićev progon *vojarne* (*vojarnice*) odrazio se u Anića tako da je vezuje samo uz domobranstvo do 1918. i 1941.–1945. te kao vojni naziv u Republici Hrvatskoj, što znači da joj oduzima općejezični položaj. Tvorbeni razlozi koje je navodio Maretić pri osporavanju te riječi mogli su biti aktualni onodobnomu hrvatskomu jezikoslovlju, s obzirom na činjenicu da je u optjecaju bila dobro tvorena riječ *vojnara* (Parčić, 1901.), koju Maretić prešućuje, pa su se mogle međusobno natjecati za standardni položaj, ali stoljetni život *vojarne* potisnuo je *vojnaru* u

pasivni leksik te “lošu” tvorenicu uzdignuo na standardnu razinu, potvrđujući, po tko zna koji put u jeziku, samo arbitrarnost jezičnoga znaka.

Uz *brzoglas*, u značenju telefona, niže diskvalificirajuće odrednice *arh. neodom. ideol. neol.* i navodi godinu 1941., iako je sama riječ s nizom istovjetno modeliranih tvorenica zabilježena kao čvrsto normirana u Parčića (1901.) bez ikakvih ograda: *brzoglas, brzohod, brzoglav, brzoglavka, brzokres, brzokret, brzolijek, brzolov, brzomjer, brzopis*. Da je riječ o vrlo plodnom tvorbenom modelu, potvrđuju i drugi rječnici, pa u Filipovićevu (1875.), uz ostalo, nailazimo i na *brzoplovku* za *brigantin*. Na isti način, povodeći se za Maretićem, jezično diskvalificira *glasovir* kao konstrukt i upućuje na *klavir*, bez obzira na činjenicu što obje riječi supostoje u standardnom hrvatskom jeziku više od stoljeća.

U popisu Kratica i oznaka jezika u prvom izdanju nema kratice *srp.* za srpski jezik, što znači da Anić 1991. godine ne razlikuje hrvatski standardni (u njega: književni) jezik od srpskoga standardnoga jezika, nego oba interpretira kao jedan jezik – hrvatskosrpski, odnosno srpskohrvatski, kako ga on naziva kada nastupa kao znanstvenik na slavističkim skupovima (primjerice, Međunarodni sastanak slavista u Vukove dane, Tršić–Beograd, 1983). Kratice *srp.* za “srpski, srbizam”, kao i *bos.*, za “bosanski/bošnjački”, odnosno *crnog.* za “crnogorski” Anić uvodi istom 1994. godine u drugom izdanju nakon promijenjenih političkih prilika, pa su one zapravo iznuđene i tržišno-politički uvjetovane. Uz bosanski/bošnjački napominje da se pridaje riječima kojih su značenja “drugačija nego u Hrvatskoj”, da kao “standardološka odrednica ne propisuje ništa unutar pojma bosanskog ili bošnjačkog i ne određuje sam pojam” te da se ne smije miješati s odrednicama *reg.(ionalizam)* i *orij.(entalizam)*. Crnogorskim idiomom, *crnog.*, označuje “lik riječi koji se govori u Crnoj Gori, a prema hrvatskom književnom jeziku osjeća se kao crnogorski”.

Suvremeno hrvatsko jezikoslovlje odnos hrvatskoga i srpskoga jezika danas definira uspješnije i teoretski prihvatljivije no prije 20 ili 50 godina. Zahvaljujući u prvom redu razvitku teorijske standardologije, danas se više ne govori o razlikama između hrvatskoga i srpskoga jezika, nego se govori o dvama različitim standardnim jezicima, hrvatskom i srpskom: “Hrvatski se jezik kao hrvatski standardni jezik i srpski jezik kao srpski standardni jezik ne razlikuju ovoliko ili onoliko, nego potpuno” (Silić, 2001.: 149.). Razjašnjen je i odnos dijalekta, narječja i standardnoga jezika, pa se u tom kontekstu mnoga Anićeva rješenja u rječniku doimlju anakronima. Na fonološkoj razini, primjerice, Anić ne priznaje hrvatski standardnojezični tijek poslijevukovačkoga razdoblja, pa likove *rđa, rva-ti, rvač, prijesto* izjednačuje s likovima *hrđa, hrvati, hrvač, prijestoll/prijestolje* iako je suvremena hrvatska standardna norma nedvosmislena: ispravni su samo oblici s fonomom /h/, odnosno s dočetnima *-l/-lje*. Na leksičkoj razini unosi u hrvatski jezik riječi, sintagme i fraze iz nehrvatskih štokavskih govora, napose srp-

skih, i stvara lažnu sliku o hrvatskom jeziku i njegovu leksičkom blagu. Stoga valja postaviti ključno pitanje izdavaču i popravljateljima Anićeva Rječnika hrvatskoga jezika: što će srbizmi u hrvatskom rječniku, napose oni s uputnicama? Može li se uopće popraviti rječnik koji je koncipiran na nadidenoj jezikoslovnoj tezi o jednom jeziku?

Uklapajući ih neprimjereno u hrvatski rječnik, Anić je srbizmima pridijevao najrazličitije odrednice, od “razgovornih” (*netrpeljiv, omađijati, povinovati se, rasijan* = rastresen, *visprenost*), “ekspresionističkih” (*dokusuriti, milošta, rasturiti, sazviježđe, surevnjiv, točiljajka, vasiona, zavještati, zemljotres*), “regionalnih” (*stomak, šerpa, testerati, ubijediti, ugalj, vaš, vaška, začkoljica, zamađijati*), pa do “rijetkih” (*bjekstvo, prečnik*), “knjiških” (*pristrastan, zavojevač*), “prenesanih” (*rđav* = loš), ili čak “zastarjelica” (*zejtin* = maslinovo ulje).

Jedan dio takvih riječi koje pripadaju srpskomu standardnomu leksičkomu fondu unio je u hrvatski rječnik bez ikakve odrednice: *bazdjeti, čigra, golicati, golicav, humka, isljednički* (istodobno s *isljednika* upućuje na *istražitelja!*), *kičica, mečka, moreplovac, podozrivac, ponaosob, predostrožan, prijemčiv, priljepčiv, prikačiti, prinaldležnost, revniv, riješenost* = odlučnost, spremnost, *roptati, sinod, skrnaviti, snishodljivost, teg, trućati, udavljenik, uobrazilja, uobraziti, zakačiti, zaostavština, zapušač, zaseban*.

Posebnu skupinu prijepornica čine srpske riječi s odrednicom *srp.*, koje uvršćuje u rječnik s pripadajućom frazeologijom, koja nema nikakve veze s hrvatskim jezikom ni njegovom kulturnom nadgradnjom, primjerice:

zàpeta ž. *srp.* zarez [(*to je*) *obična* ~ ; (*srp.*) *beznačajan* čovjek u vlasti, hijerarhiji i sl.; *sitna* riba, *pik-zibner*, *mali* od *kužine*]

Očekivalo se da će on, kao strasni skupljač živih riječi i osoba izrazito senzibilizirana za hrvatsko-srpske odnose uz imenicu *vožd*, koju uvršćuje u rječnik kao povijesnu riječ “koja označuje visoki naslov u srpskom ustanku”, dopisati i suvremeno značenje, kako on to već znade – ideološki neologizam ili pejorativni naziv za Slobodana Miloševića.

Anićeva intervencija u hrvatske leksičke norme posebno se negativno odrazilala na znanstveno i strukovno nazivlje. Ima naznaka da su neka kolebanja, zabilježena u posljednje vrijeme, upravo posljedica njegovih neovlaštenih zahvata. Tako je, primjerice, unatoč stabilnoj normi, neovlašteno u botaničkom nazivlju *četinare* podignuo na standardnu razinu namjesto *četinjača*, a u zoološkom *biljojede* i *mesojede* namjesto *biljoždera* i *mesoždera*. U anatomskom nazivlju tradicionalni hrvatski naziv *ošit* zamjenjuje *prečagom*, a *zglob zaglavkom*. Namjesto *arka* uvođi u tiskarstvo naziv *tabak*.

Njegovim nestručnim definicijama u tehničkom i matematičkom nazivlju te mjernim jedinicama prigovarali su ugledni hrvatski znanstvenici (v. u Izvorima i

literaturi). Dio je njihovih primjedaba uvažio (napose one profesora Pelza), a prema velikom dijelu odnosio se ignorantski samodopadno, odgovarajući prigovaračima da u svojim specijalističkim rječnicima izvole urediti nazivlje svojih struka.

S posebnim omalovažavanjem govorio je i pisao o hrvatskim normativcima, napose onima purističkih usmjerenja, i lektorima. O razlozima ne treba puno razmišljati: jedni i drugi bili su mu ispit savjesti. Da bi je koliko-toliko smirio, uveo je u tezu o “faustovskom ugovoru hrvatskoga jezika” između hrvatskih normativaca, koje podrugljivo naziva “pedantima”, “jezičnim ispravljачima” i “ljubiteljima jezika”, te “izvornih govornika”, tj. “mase”, kao tvorca nepatvorenoga jezika, koji ne priznaje granice i umjetno postavljene norme (Jezik i sloboda, str. 67.–70.). Standardni hrvatski jezik i njegove norme proglašava neprirodna, izišlima iz jezičnih savjetnika i guberininovsko-krstićevskih brošura, koje ne poznaju prave vrijednote govorenoga jezika i njegove slobode, kojima je mjerilo upravo on.

Kako u interpretaciji rječničke građe izgleda njegov hod po žici između ideje (jedinstveni srpskohrvatski jezik) i zbilje (dva standardna jezika), pokazat će se na primjerima njegova vlastitoga jezika, navedenima na samom početku ove rasprave. (Navode se abecednim redom.)

alav

1. izd. **àlav** (hàlav) *prid.* < *odr.* àlavī > *ekspr.* , proždrljiv; nezasitan
općejez.

2., 3. i 4. izd. izostavljeno

Da je navođenje odrednice “općejezični” uz pridjev *alav* turskoga podrijetla iz prvoga izd. bilo potpun promašaj, dokazom je brisanje te natuknice iz idućih izdanja. Anić je u svom osobnom jeziku možda imao tu riječ i u njegovu je rječniku vjerojatno imala takav, kako bi on rekao, “komunikativni status”. Samo je zaboravio da njegov osobni jezik nije mjerilo hrvatskim jezičnim normama.

bandera

1. izd. **bandéra** ž. [tal.] *razg.* električni stup, ob. drveni

2. i 3. izd. isto

4. izd. **bandéra** ž. [tal.] *razg.* drveni električni ili telegrafski stup
[*drži se kao da je ~u progutao držati se ukočeno, biti nepokretan, ukipiti se*]

Iako Anić u svom rječniku dobro određuje položaj riječi *bandera* kao razgovorni, ipak je, kako se vidjelo, rabi u svom znanstvenom stilu. Prelistamo li pozdanije suvremene hrvatske rječnike, naići ćemo na različite podatke o toj riječi. U HLER-u Joze Marevića (sv. 1.), koji nije naglašen, dva su značenja: s uput-

nicom je prvo – *stijeg*, *zastava*, a drugo značenje – *stup* – interpretira se kao standardna riječ, *željezna* ~, *privezati uz* ~u. U OER-u Leksikografskoga zavoda, koji uređuje Tomislav Ladan, riječ *bandera* nije standardna i u obama značenjima su uputnice na standardne likove: 1. *stijeg*, *zastava* →; 2. *stup* →. U RHJ Leksikografskoga zavoda, koji je uredio Jure Šonje, priznat joj je standardni položaj, isto je naglašena (str. 54.) i definirana kao *stup* u dvama značenjima: a) *stup* na koji se vješa zastava; b) *stup*; frazem: *uhvatiti se za tuđu* ~u promijeniti stajalište, stranku, preuzeti tuđe političko mišljenje.

Podatci u starijim hrvatskim rječnicima i u suvremenim južnohrvatskim govorima nešto su drugačiji. U RHSJ JAZU zabilježena je u književnom liku riječi *bandijera* u značenju *zastava*, *barjak*, ali i *stup* na kojem se vije. Potvrde u hrvatskih pisaca vrlo su stare i raširene na cijelom hrvatskom prostoru – kajkavski, čakavski, štokavski priobalni i bosanski krajevi – s odgovarajućim alternantama starohrvatskoga jata: *bandira*, *bandera*, *bandijera*. Uz ikavski lik u južnohrvatskim govorima čuje se danas i standardni jekavski [bandjera], pa bi ga, vrlo vjerojatno, trebalo pravopisno tako i normirati s naglaskom *bàndjĕra* i unijeti u obama značenjima u hrvatske rječnike, dakako kao regionalizam.

dijahronijski

1. izd. treba: **dijakrònijskĭ**; neuvršteno

2., 3. i 4. izd. neuvršteno; postoji imenica **dijakrònija**

Riječ je grčkoga podrijetla (*hronos* = vrijeme), a u hrvatski je ušla latinskim posredništvom u liku *dijakronija*, prema pravilu zamjene suglasničke skupine *ch* suglasnikom *k* u riječima tipa *kronologija*, *kroničar*, *klor*. Likovi sa suglasnikom *h* karakteristični su za srpski standardni jezik. Zašto pridjev *dijakronijski* nije uvršten ni u jedno izdanje Aničeva rječnika, drugo je pitanje.

dogmata

1. izd. treba: **dògmāt**; neuvršteno

2., 3. i 4. izd. neuvršteno; postoje imenice **dogmàtičār** i **dogmàtik**

Tipična morfološka razlika između dvaju standardnih jezika, srpskoga i hrvatskoga izražena u dočetrnima *-ta* : *-t* u imenicama tipa *aristokrata* : *aristokrat*, *birokrata* : *birokrat* ... Kada piše spontano, Anić piše srpskim standardom. Inače, u standardnom hrvatskom jeziku riječ je slabe čestotnosti, što ne bi smjelo biti razlogom da se ne uvršćuje u hrvatske rječnike. Nema je u OER, RHJ.

izredati

1., 2., 3. i 4. izd. **izrédati**

Glagolski oblici izrazito suprotstavljeni kao činjenice dvaju standardnih jezika. Sam autor ne uvršćuje lik *redati* već od prvoga izdanja!

manir1., 2., 3. i 4. izd. **maníra**

Još jedna morfološka razlika između srpskoga i hrvatskoga standarda; imenice se razlikuju po rodu: *ljubomor* : *ljubomora*, *litar*: *litra*, *grip* : *gripa*. U rječniku izostavljeno od prvoga izdanja.

odrešit1., 2., 3. i 4. izd. **òdrješit**

Pitanje tzv. pokrivenoga *r*, koje je aktualizirano i u posljednjim pravopisnim rasprama, u Anićevu je jeziku ekavskoga ostvaraja. To nije rješenje ni iz novosadskoga pravopisa 1960. godine; vjerojatno je ostalo u autorovu jeziku iz nekih starijih donovosadskih vremena. U rječniku je oblik u skladu s hrvatskom jezično-pravopisnom tradicijom.

preliv1., 2., 3. i 4. izd. **préljev**

Preliv je ispravljen u *preljev*, ali su u rječniku i u četvrtom izdanju ostali ne-standardni oblici *prelivati*, *slivati* i *sliv*. To pomalo čudi, budući da su u Pravopisu hrvatskoga jezika, kojemu je Anić suautor s Josipom Silićem, navedeni točni hrvatski standardni likovi. Doduše, Anić pokušava uspostaviti značenjsku razliku između sliva i slijeva (u govoru se čuje i: *sljev*), iako za prvo postoji *porječje*, pa se *slijev* može, ako već treba, iskoristiti za “oborinske vode koje se slijevaju niz strminu”.

saksija

1. izd. **sàksija** ž. [*orij.*] *reg. razg.* zemljana posuda za gajenje cvijeća; lonac *knjiš.* KV; tegla *razg.*; pitar *reg.* □ izmisliti rupu na ~i iron. pronaći
nešto što je svakome poznato

2., 3. i 4. izd. izostavljeno

Lonac za cvijeće, *cvjetni lonac*, *tegla za cvijeće*, *cvjetna tegla* mogućnosti su koje nudi standardni hrvatski jezik kao naziv posude za uzgoj cvijeća. Znači li komu u Dalmaciji ili Istri išta frazem “izmisliti rupu na saksiji”, ne znam, ali da regionalizmi ne mogu biti izričajem znanstvenoga diskursa, ne bi trebalo biti dvojbe.

shvatanje1. izd. treba: **shvaćanje**; neuvršteno2., 3. i 4. izd. **shvãćanje**, prema shvãćati

Imenica *shvatanje* školski je primjer pri izvođenju dokaza o postojanju dvaju standardnih jezika – hrvatskoga i srpskoga. To je, na sreću, uzeo u obzir i autor.

sijaset

1. izd. **sijáset¹** *pril.* mnogo, velika množina, u velikoj količini
 2. i 3. izd. dodan frazem: ~ *problema*
 4. izd. **b. pril.** velika množina čega [*imamo ~ problema*]
 ◇ tur. ← arap.

Pregledom popisa priloga u starim i novijim slovnica hrvatskoga jezika ne može se naći *sijaset*. Misli li Anić da bi taj turcizam trebao zauzeti standardni položaj jer se *mnoštvo* vezuje samo uz kategoriju živosti?

vještački

1. izd. **vjěštāčkī b.** umjetno
 2. i 3. izd. **b. srp.**, v. umjetno
 4. izd. **2. srp.** umjetni, *usp.*

U rječniku sam se Anić ispravlja već od prvoga izdanja.

Iz ovoga nevelikoga popisa Anićevih jezičnih “prijestupa” i samoispravaka dala bi se izvesti cijela fenomenologija slučaja redovitoga profesora zagrebačke kroatistike i nasljednika prisilno umirovljenoga Ljudevita Jonkea. To, međutim, nije predmetom ovoga članka, ali zacijelo u kontekstu neke buduće povijesti zagrebačke kroatistike ne će biti nevažnim postaviti pitanje je li bila riječ o neznanju ili ulozi. Što god bilo istina, Anićevo životno djelo, za koje je primio i Nagradu grada Zagreba, posmrtno je predano, da ironija bude veća, ispravljačima i priređivačima, onima od kojih je najviše zazirao.

Četvrto izdanje Anićeva Rječnika hrvatskoga jezika, Veliki Anić, objavljeno je u redakciji Ljiljane Jojić (priređivačica) i Vesne Zečević (stručna suradnica). Da se taj rječnik ne može ispraviti, vidi se na gotovo svakoj stranici posljednjega izdanja. Jezični sustav funkcionira kao sustav ili ne funkcionira. U ovom slučaju, on se u punom smislu riječi – raspao.

Za usporedbu:

3. izd. **ābnormālan** *prid.* [*klas. evr.*] *odr.* ābnormālnī koji postupcima pokazuje da nije normalan [*~čovjek, ~postupak, ~porast cijena, ~rast*]; neuračunljiv (o osobi), potpuno neočekivan ili nepredvidiv, pretjerano izražen, izvan svih mjera
neuračunljiv (neuračunljiv) *prid.* <*odr.* neuračunljivī> osobina onoga koji se po svojim postupcima ne može svrstati u normalne ljude [*~čovjek*]; abnormalan, neubrojiv, *opr.* uračunljiv
neuračunljivōst ž <*instr. jd* neuračunljivōsti/neuračunljivošću> osobina onoga koji je neuračunljiv

4. izd. **ābnormālan** *prid. odr.* <lnī> **1.** koji postupcima pokazuje da nije normalan [*~an čovjek; ~an postupak, ~an porast cijena*] **2.** koji je neuračunljiv (ob. u duševnom smislu) [*~no ponašanje*]; lud **3.** koji je izvan prosjeka; nepredvidljiv, neočekivan, izniman **4.** koji je pretjerano izražen [*~an vodostaj; ~ne cijene*]; izvan svih mjera

neubròjiv *prid. odr.* <nī> na kojeg se ne može računati, koji nije uračunljiv

neubròjivòst *ž.* <G -osti, I -osti/ošću> **1.** osobina onoga koji je neubrojiv **2.** pravn. stupanj duševnog poremećaja koji onemogućuje postojanje pravne odgovornosti ili sposobnosti osobe

neuračunljiv *prid.* <odr. -ī> *pravn.* koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela u nemogućnosti da pravilno i potpuno rasuđuje o svome postupku [*~ čovjek*]; abnormalan, neubrojiv, *opr.* uračunljiv

neuračunljivòst *ž.* <G -osti, I -osti/ošću> osobina onoga koji je neuračunljiv

Pojam *abnormalnosti* u obama izdanjima loše je definiran, pa u sintagmatskim vezama *nenormalan postupak* i *nenormalan porast cijena* “postupak” i “cijene” “postupcima pokazuju da nisu normalni”. *Abnormalan* je ‘koji nije normalan’, a *normalan* je ‘naravan, pravilan, tipičan, uobičajen, razuman, zdrav, redovit’, dakle, *abnormalan* je ‘koji je nenaravan, nepravilan, netipičan, neuobičajen, nerazuman, nezdrav, neredovit’, ovisno o sintagmi u kojoj stoji. Natuknicā *neubrojiv* i *neubrojivost* nije bilo u 3. izd., iako je u njem pridjev *neuračunljiv* definiran istoznačnicom *neubrojiv*. U 4. izd. obje su unesene, ali među njima kao pravnim nazivima nije uspostavljen valjan odnos. Pravni naziv *neubrojivost* vezuje se naime s pridjevom *neuračunljiv* uz koji stoji odrednica *pravn.*, a ona je pak izostavljena uz pridjev *neubrojiv*. Netočno i nelogično, a sve stoga da se sačuvaju oblici *neuračunljiv* i *neuračunljivost*, koji ne pripadaju hrvatskomu standardnomu jeziku. Latinska riječ *norma*, koja je u osnovama riječi *norma-lan* i *ab-norma-lan*, prvotno označuje *kutomjer*, potom bilo koju *mjeru*, *mjerilo*, *pravilo*, *propis* (LHER, 2, str. 2053.). Stoga se u hrvatskom jeziku za *abnormalan* u sintagmi *abnormalno velik* pojavljuju hrvatske istovrijednice *nemjerljivo velik* ili *neizmjereno velik*. Da u hrvatskom namjesto glagola *računati* stoji glagol *brojiti* u vezi s (*ab*)*normalnošću*, dokazom je i frazem *daj se zbroji* u značenju ‘urazumi se’, ‘dođi k sebi’. Naravno, može se krenuti i dalje, pa u *zbrci* također nalaziti osnovu *-broj-*, odnosno nešto što nije izbrojivo, što je neizbrojivo, nenormalno, itd. To je mreža odnosa o kojoj govorimo. U hrvatskom se jeziku dakle pojavljuju glagoli *mjeriti* i *brojiti* uz latinsku osnovu *-norm-*, a ne *računati*.

Zaključno se može reći da se Anić neprimjerenom razdjelbom jezičnih i izvanjezičnih odrednica upustio u osobni obračun s hrvatskim jezikom i njegovom

poviješću, s normama hrvatskoga standardnoga jezika i njegovim funkcionalnim stilovima, prikazujući ih onakvima kakvi oni nisu. Sinkronijsko-dijakronijsku završenost leksičkih zapisa starih hrvatskih slovara odbacio je i relativizirao sumnjom u komunikativni status njihovih natuknica, kako bi pri definiranju pojmovlja mogao posezati za leksičkim fondom susjednih štokavskih jezika. Tako je dobio neobičnu jezičnu mješavinu, koja više nije imala veze ni s čime. Ona čudesna mreža odnosa koju uistinu slobodni jezik tka, nepovratno je nestala, a namjesto nje među koricama njegova rječnika ostao je *surogat*, koji se nije ni usudio definirati *patvorkom* ili *pačinkom*.

Izvori i literatura

Kratice: D = Danas, GK = Glas Koncila, GS = Glas Slavonije, G = Globus, NL = Novi list, P = Pečat, SD = Slobodna Dalmacija, ST = Slobodni tjednik, T = Tjednik, V = Vjesnik, VL = Večernji list.

Anić, Vladimir: Rječnik hrvatskoga jezika, Zagreb, 1991., Novi Liber, str. V.–XIV.; 1.–888.

Anić, Vladimir: Rječnik hrvatskoga jezika, Zagreb, 1994., Drugo, dopunjeno izdanje, Novi Liber, str. V.–XXIV.; 1.–1263.

Anić, Vladimir: Rječnik hrvatskoga jezika, Zagreb, 1998., Treće, prošireno izdanje, Novi Liber, str. 1.–1439.

Anić, Vladimir: Veliki rječnik hrvatskoga jezika, Priredila Ljiljana Jojić, Zagreb, 2003., Novi Liber, str. V–XIII 1.–1881.

Anić, Vladimir: Glosar za lijevu ruku, Zagreb, 1988.

Anić, Vladimir: Jezik i sloboda, Zagreb, 1998.

Bach, Ivan: Dar, kupnja ili prijezir, [Nadnaslov:] Otvoreno pismo prof. dr. Adalbertu Rebiću, VL, 10. X. 1994., str. 35.

Bach, Ivan: To je podmetnuti rječnik hrvatskosrpskog, a ne hrvatskog jezika, [Nadnaslov:] Otvoreno pismo prof. dr. Adalbertu Rebiću. NL, 10. X. 1994., str. 20.

Bach, Ivan: To nije rječnik hrvatskoga jezika, [Nadnaslov:] Otvoreno pismo prof. dr. Adalbertu Rebiću. GS, 13. X. 1994.

Bašić, Nataša: Koji je to hrvatski? Vijenac, 1998., br. 110., str. 14.–15.

Bašić, Stanko: Za slobodni razvoj jezika, SD, 28. I. 1998., str. 37.

Brezinščak, Marijan: Ispravak jediničnih pogrešaka u Anićevu rječniku, Mjeriteljski vjesnik, 12 (1994.) 2., str. 2148.–2153.

Brezinščak, Marijan: Bezočna prodaja mjeriteljskog neznanja, Uz Rječnik hrvatskoga jezika, Mjeriteljski vjesnik, 13 (1995.) 3., str. 2497.–2521.

Danolić, Josip: Duga povijest hrvatskoga jezika, V, 8. IV. 1998., str. 20.

Dugandžija, Mirjana: Leksikograf mora voljeti svoje dječastvo, V, 15. XII. 1991., str. 11.

Filipović, Ivan: Novi rječnik hrvatskoga i njemačkoga jezika, 1.–2. Zagreb, 1875. (sura-

- dnici: Gj. Deželić, Lj. Modec, Gj. Šimončić).
- Gavran*, Zdravko: Opet bez mnogih hrvatskih riječi, GK, 9. II. 1992., str. 7.
- Goldstein*, Slavko: Grube netočnosti o Anićeve rječniku, V, 6. III. 1998., str. 17.
- Hrvatska enciklopedija* Leksikografskoga zavoda, 1.–6. Zagreb, 1999.–2004. (gl. ur. D. Brozović, A. Kovačec).
- Hrvatski opći leksikon* Leksikografskoga zavoda. Zagreb, 1996 (gl. ur. August Kovačec).
- Hudelist*, Darko: Vladimir Anić: U svoj hrvatski rječnik unio sam sve proste riječi [...], G, 1998., br. 372., str. 58.–64.
- Ivkošić*, Milan: Ozvaničena visprenost prilježnih provodadžija, [Nadnaslov:] Rječnik hrvatskoga jezika Vladimira Anića – rječnik funkcionalnih komunističkih stilova. VL, 26. I. 1992., str. 22.
- Ivkošić*, Milan: Šuvarov jezik za Tuđmanovu državu, [Nadnaslov:] Rječnik hrvatskoga jezika obnavlja jezični unitarizam. ST, 18. III. 1992., str. 6.
- Jelinić*, Danijel: Rječnik ali i svaštarnica, VL, 5. I. 1992., str. 22.
- Jelinić*, Danijel: Želje(z)ni odgovor gvozdenu napadu, VL, 26. I. 1992., str. 17.
- Jernej*, Josip: Uz treće izdanje Rječnika hrvatskoga jezika Vladimira Anića, Marulić, 31 (1998.) 3. ; str. 493.–496.
- Jurišić*, Mirjana: Knjiga hrvatskih riječi, VL, 8. XII. 1991., str. 23.
- Jurišić*, Mirjana: Anić, paučina i vicevi, VL, 8. II. 1998., str. 12.
- Kordić*, Snježana: Riznica hrvatskoga jezika, V, 9. XII. 1991., str. 9.
- Lisac*, Josip: Rječnik hrvatskoga jezika [Zagreb, Novi Liber, 1991.] Vladimira Anića, Republika, 48 (1992.) 5.–6., str. 205.–209.
- Lopašić*, Vatroslav: Uvreda jeziku i domovini. Kupiti taj rječnik greška je zbog koje će se kupac čas ljutiti, smijati, a najviše žalostiti, VL, 2. II. 1992., str. 18. [Pretiskano s uredničkom napomenom u Mjeriteljskom vjesniku, 16 (1998) 3.–4., str. 3248.–3252.]
- Marević*, Jozo: Hrvatsko-latinski enciklopedijski rječnik (HLER), 1.–2. Zagreb 1987., Školska knjiga
- Marević*, Jozo: Lexicon Latino-Croaticum encyclopaedicum (LLCE), 1.–2. Zagreb 2000., Školska knjiga
- Matejčić*, Barbara: Sto tisuća pojmova, V, 28. I. 1998., str. 17.
- Morić*, Živana: Je li Anićev rječnik Hrvatski? V, 12. III. 1998., str. 3.
- Mostarkić*, Snježana: Vladimir Anić (1930.–2000.). Jezik, 48. (2001) 3., str. 82.–84.
- Norme i normiranje hrvatskoga standardnoga jezika*, Zagreb, 1999. (prir. Marko Samardžija)
- Opća enciklopedija* Leksikografskoga zavoda, 1.–9. Zagreb 1977.–1988. (gl. ur. Josip Šentija)
- Osmojezični enciklopedijski rječnik* (OER), 1.–6., Zagreb 1987.–2004., Leksikografski zavod “Miroslav Krleža”
- Pejić*, Ilija: Vladimir Anić: Rječnik hrvatskog jezika, Novi Liber, Zagreb 1991., Rusan, 1992., 2.–3., str. 97.–101.

- Pelz, Ivan*: Nekoliko napomena uz Anićev rječnik, *Jezik*, 39. (1991.–1992.) 5., str. 142.–150.
- Pelz, Ivan*: Još nekoliko napomena uz Anićev rječnik, *Jezik*, 40. (1992.–1993.) 1., str. 24.–27.
- Pelz, Ivan*: Prilog proučavanju vremenske pripadnosti nekih riječi u Rječniku hrvatskoga jezika, *Mehanizacija šumarstva*, 19 (1994) 2., str. 129.–135.
- Pelz, Ivan*: Međustrukovna suradnja u leksikografiji, *Mehanizacija šumarstva*, 21 (1996) 3., str. 147.–152.
- Pranjić, Kruno*: Nisam recenzent Rječnika hrvatskog jezika, II. V, 19. II. 1998., str. 10.
- Pranjковиć, Ivo*: Od Anićeva rječnika do Vukojevićevih prijedloga, [Nadnaslov:] Hrvatske jezične aktualije. T, 6. II. 1998., str. 52.–54.
- Silić, Josip*: Hrvatski i srpski jezik, *Zbornik Zagrebačke slavističke škole, Trideset godina rada (1972.–2001.)*. Zagreb, 2001., str. 147.–155.
- Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika JAZU (RHSJ)*, 1.–23. Zagreb, 1880.–1975.
- Rječnik hrvatskoga jezika (RHJ)*. Zagreb 2000., Leksikografski zavod Miroslav Krleža – Školska knjiga, str. 1.–1450.
- Sever, Stanislav*: Zbunjeni uporabnik hrvatskih jezičnih oslonaca. *Mehanizacija šumarstva*, 19 (1994) 4., str. 229.–232.
- Stipetić, Radovan*: Rječnici, V, 15. XII. 1991., str. 15.
- Štajduhar, Meri*: Knjiga za zločesto čitanje. D, 10. XII. 1991., str. 51–52.
- Šulek, Bogoslav*: Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenog nazivlja, 1.–2. Zagreb, 1874.–1875.; pretisak: Zagreb, 1990.
- Tafra, Branka*: Najbolji i najgori Anićev rječnik, P, 15. XI. 1994., str. 53.–54.
- Tafra, Branka*: Crtice o Anićevom rječniku. *Jezik*, 39. (1991.–1992) 4., str. 112.–119.
- Vukušić, Stjepan*: Naglasak u Anićevu Rječniku hrvatskoga jezika, *Jezik*, 39. (1991.–1992.) 4., str. 119.–122.

Sažetak

Nataša Bašić, Leksikografski zavod Miroslav Krleža
UDK 81'374, znanstveni članak,
primljen 15. siječnja 2005., prihvaćen za tisak 2. veljače 2005.

Language Politics as Deconstruction of Croatian Language Norms

This paper discusses lexicographic procedures in the deconstruction of Croatian lexical norms in Vladimir Anić's Dictionary of the Croatian Language (1st – 4th edition). The author of the paper analyzes the system of determinants and definitions in which the inherited Croatian lexicon is disqualified, and words from the standard Serbian language are introduced by means of the determinants belonging to colloquial, expressive or literary style.